

ورود زبان چینی به مدارس ایران

نظر کارشناسان درباره تدریس زبان‌های خارجی در مدارس

علیرضا صادقی استاد دانشگاه :تکثر مشکلی ندارد به شرطی که بعداً تبدیل به اجبار نشود

محمد معصومیان

زبان چینی به لیست زبان‌هایی که در مدارس ایران اجازه تدریس دارند اضافه شده است؛ البته این زبان به لیست زبان‌های آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، اسپانیولی و روسی که به عنوان زبان‌های خارجی مجاز برای آموزش در مدارس از سوی شورای عالی آموزش و پرورش انتخاب شده بودند اضافه شده است. در واقع از این پس به جز زبان انگلیسی، مدارس می‌توانند به صورت انتخابی ۶ زبان دیگر را نیز به دانش‌آموزان آموزش دهند. در مصوبه‌ای که به تاریخ 1381 تصویب شد به آموزش و پرورش اجازه داده شد که بر حسب نیازها و تقاضای اجتماعی جدید و با رعایت اصل تنوع‌بخشی به زبان‌های خارجی علاوه بر زبان انگلیسی، نسبت به آموزش زبان‌های عربی، فرانسه، آلمانی، ایتالیایی، روسی، اسپانیایی و چینی اقدام کند. سوال اینجاست که آیا ما تقاضای اجتماعی برای افزوده شدن زبان چینی داشته‌ایم؟ یا اساساً نتیجه چنین مصوباتی برای دانش‌آموزان چه بوده است؟ بد نیست همین ابتدا بگوییم که قرار نیست زبان‌هایی که در گذشته اجازه تدریس آنها به مدارس داده شده بود یا زبان چینی که به تازگی به لیست اضافه شده به صورت اجباری به دانش‌آموزان تدریس شود یا در کتاب‌های درسی عمومی ردی از آنها باشد.

احمد عابدینی کارشناس ارشد آموزش و پرورش در گفت‌وگو با «اعتماد» می‌گوید تا امروز هیچ قدمی برای اجرایی شدن مصوبات گذشته برداشته نشده است. مصوباتی که بر اساس آن زبان‌های دیگری هم در لیست آموزش

بودند: «هیچ اقدام عملی مانند آماده کردن زیرساخت یا نوشته شدن کتاب یا آموزش دادن به معلم انجام نشده است. زبان چینی و روسی و ایتالیایی که خود به خود منتقل نمیشود. باید آن مولفههای اصلی آموزش مانند محتوای آموزشی، تربیت معلم یا فضای آموزشی را آماده کنیم.» او معتقد است همان ضرورتی که باعث شد زبانهای روسی و ایتالیایی و فرانسوی مصوب بشوند الان هم ایجاب میکند زبان چینی که صد برابر سختتر از زبانهای دیگر است مصوب بشود: «شاید يك بخشی از این تصمیم سیاسی است. اما من اینها را مانند مصوبات قبلی میدانم و به نظرم هیچ ضرورت خاصی برای اضافه شدن زبان چینی نداریم. متأسفانه از این وابستگیها بوی خوبی به مشام نمیرسد. نباید در کلان قضیه برای مقابله یا دوستی با کشوری مسائل آموزشی و تربیتی را به مسائل سیاسی آلوده کنیم.»

از نظر عابدینی شورای عالی آموزش و پرورش تبدیل به ماشین تولید مصوبات شده است و هیچ نگاهی به سرنوشت مصوبات خود ندارد: «این شورا باید وزیر را بازخواست کند که این همه وقت میگذاریم و مصوبه تولید می‌کنیم چه سرنوشتی دچار میشود؟ ما الان مصوبه داریم 15 سال است یا مصوبه 25 ساله داریم که خاک می‌خورد و هیچ قدمی برداشته نشده و شورای عالی هم هیچ استقلالی ندارد که از وزیر آموزش و پرورش بپرسد و دلایل عدم اجاری آن را بررسی کند» او از دانش‌آموزانی می‌گوید که سالها دروس عربی و انگلیسی را در مدارس آموزش دیدند اما در نهایت حتی چند کلمه هم نمیتوانند به این زبانها گفتگو کنند: «تازه برای این دروس معلم و کتاب هم وجود دارد اما نتیجه‌ای عملی در این زمینه دیده نمیشود. اگر يك درصد از بچه‌های ما وجود داشته باشند که بتوانند دو کلمه با زبان عربی مشکلات خودشان را بیان کنند به آموزش و پرورش باید مدال طلا داد. تازه آن زبانها که اجباری بود و این زبان که اختیاری است. اختیاری به این معنی که شما سفره‌ای باز کردید و اطعام مختلفی هست و هر کسی هر چه خواست میتواند بردارد. وقتی هیچ سفره‌ای باز نشده و غذایی پخته نشده خب می‌پرسند چیزی نیست که بخورم. نه معلم داریم نه کتاب داریم. با مصوبه که معجزه نمیشود. همان اندازه که احتمال می‌دهیم آن زبانها اجرایی شدند این هم اجرایی میشود. 20 سال دیگر مصاحبه کنید.»

از عابدینی می‌پرسم آیا علاقه‌ای به اضافه کردن زبان فارسی به دروس دانش‌آموزان چینی هم وجود دارد؟ آیا با نمونه‌ای در این زمینه برخورد کرده است: «ما اگر بخواهیم مصداقها را تصمیم بدهیم که سیستم آموزشی در حال ترویج زبانی است باید بگویم این اتفاق نه در

ایران و نه در چین اتفاق نیفتاده است اما آدم‌های علاقه‌مندی را دیدیم که بر اساس علاقه‌مندی شخصی به فرهنگ فارسی یا زبان چینی آن را یاد گرفتند. این را به پای سیستم نمی‌توانیم بگذاریم. آنجا هم افرادی واقعا علاقه‌مند هستند.

مریم رنگ‌آمیز طوسی منتخب فرهنگیان در شورای عالی آموزش و پرورش هم در پاسخ به این سوال اعتماد که ضرورت اضافه شدن این زبان به لیست سابق چه بوده است و آیا استقبال از این زبان در مدارس بوده است می‌گوید: «به آن شکلی که استقبال بشود نبوده است و فقط اینکه نیاز بوده اینها به عنوان ضروریات زبان اضافه بشود وگرنه ما فعلا نه استاد آن را داریم نه برای تدریس کسی را داریم و نه اینکه کسی از این زبان‌ها استقبال کرده است. گفتیم فعلا در برنامه باشد تا اگر زمانی نیاز بوده به آموزش این زبان‌ها کار انجام شده باشد.» می‌توان گفت شورای عالی آموزش و پرورش به روز مبادایی فکر کرده است که شاید دانش‌آموزان کشور به زبان چینی یا ایتالیایی علاقه‌مندی نشان بدهند و در آن زمان ممنوعیتی نباشد. سوال اینجاست وقتی هیچ زیرساختی در این زمینه نداریم برای چه منظور چنین مصوباتی تولید می‌شود و اطلاع‌رسانی هم می‌شود.

علیرضا صادقی استاد دانشگاه علامه طباطبایی هم در گفت‌وگو با اعتماد معتقد است وقتی از حضور زبان‌های مختلف در برنامه‌های درسی صحبت می‌کنیم باید چند چیز مهم را بررسی کنیم؛ کاربردی بودن آن زبان، تقاضا برای آن زبان، متناسب به فرهنگ بودن آن زبان است. زمانی که ما زبان عربی و انگلیسی را در درس به صورت اجباری گنجاندیم چه نتیجه‌ای داشت؟ اگر آن زبان‌ها را توانستیم آموزش بدهیم پس این زبان چینی را هم می‌توانیم آموزش بدهیم اما بررسی ما نشان می‌دهد این اتفاق نیفتاده است. بچه‌ها در خصوص زبان‌هایی که در سیستم آموزشی ما تدریس می‌شوند به نتیجه درستی نمی‌رسند مگر اینکه در کلاس‌های بیرون آموزش ببینند.» صادقی معتقد است اگر هر زبان دیگری هم در این سیستم گذاشته بشود و با همین سیستم آموزش داده بشود به يك واحد درسی پوچ خواهیم رسید: « شاید می‌توانستیم این فضا و این درس را به موسیقی و هنر اختصاص بدهیم هر چند من معتقدم تکرر هیچ مشکلی ندارد به شرطی که بعدا تبدیل به اجبار نشود.»

هر چند خبر تدریس اختیاری زبان چینی موجب واکنش‌هایی شده است اما وقتی به سرنوشت دیگر زبان‌هایی که در لیست درس قرار گرفته‌اند نگاه می‌کنیم به نظر می‌رسد این مصوبات به هیچ جایی نمی‌رسند. آموزش و پرورش با انبوهی از این مصوبات درگیر است و در حالی که مسوولان از کمبود معلم برای تدریس درس‌های عمومی می‌گویند باید پرسید چطور

میخواهند معلم‌هایی برای تدریس زبان‌های مختلف خارجی تربیت کنند؟
با کدام فضای آموزشی و با چه امکاناتی می‌خواهیم چنین دروس سختی
را تدریس کنیم؟ ابهامات زیادی در چنین مصوباتی وجود دارد.

منبع: روزنامه اعتماد 18 تیر خورشیدی